הא אמרת בציבור אפילו רבי יהושע מודה אלא רואה אני דברי ר"א בדיעבד ודברי ר' יהושע לכתחלה דיעבד אפילו רבי יהושע נמי מודה הוא דקתני מודה רבי יהושע שאם זרק הורצה הא בטומאה הא באבוד ושרוף כי קתני מודה רבי יהושע שאם זרק הורצה בנטמא *אבל באבוד ושרוף לא כי קאמר ר' יוסי רואה אני את דברי ר"א בדיעבד באבוד ושרוף: **מתני׳** נטמא בשר וחלב קיים אינו זורק את הדם נטמא החלב והבשר קיים זורק את הדם ובמוקדשים אינו כן אלא אע"פ שנטמא הבשר והחלב קיים זורק את הדם: **גמ׳** אמר רב גידל אמר רב אם זרק הורצה והא בעינן *אכילה אכילה לא מעכבא והא כתיב °איש לפי אכלו למצוה ולעכב לא והתניא* °במכסת מלמד שאין הפסח נשחט אלא למנויו יכול שחטו שלא למנויו יהא כעובר על המצוה וכשר ת"ל איש לפי אכלו תכוסו *הכתוב שנה עליו לעכב ואיתקש אוכלין למנויין אלא רב דאמר כרבי נתן דאמר *אכילת פסחים לא מעכבא הי רבי נתן אילימא הא רבי נתן דתניא *רבי נתן אומר מנין שכל ישראל יוצאין בפסח אחד ת"ל °ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים וכי כל הקהל שוחטין והלא אין שוחט אלא אחד אלא מלמד שכל ישראל יוצאין בפסח אחד דילמא שאני התם דאי ממשכי הני חזי להני ואי ממשכי הני חזי להני אלא הא ר' נתן דתניא נמנו עליו חבורה אחת וחזרו ונמנו עליו חבורה אחרת ראשונים שיש להן כזית אוכלין ופטורין מלעשות פסח שני אחרונים שאין להם כזית אין אוכלין וחייבין לעשות פסח שני רבי נתן אומר אלו ואלו פטורין מלעשות פסח שני שכבר נזרק הדם אבתי דילמא שאני התם דאי ממשכי הני חזי להו א"כ ליתני הואיל וראויים לימשך מאי שכבר נזרק הדם ש"מ בדם תליא מילתא אבל אכילה לא מעכבא מאי דוחקיה דרב דמוקים לה מתני' לכתחלה ור' נתן נוקמה כרבנן ואפילו דיעבד נמי לא רב מתני' קשיתיה אמאי (תני) אין זורק את הדם ליתני פסול אלא שמע מינה אין זורק לכתחלה אבל דיעבד שפיר דמי ולר' נתן איש לפי אכלו למה לי דבעינן גברא דחזי לאכילה מאן תנא להא דתנו רבנן שחטו לאוכליו *וזרקו דמו שלא לאוכליו הפסח עצמו כשר ואדם יוצא בו ידי חובתו כמאן נימא רבי נתן היא ולא רבנן אפילו תימא רבנן* אין מחשבת אוכלין בזריקה מאן תנא להא דתנו רבנן הרי שהיה חולה בשעת שחיטה וחלים בשעת זריקה חלים בשעת שחיטה וחולה בשעת זריקה אין שוחטין וזורקין עליו עד שיהא חלים משעת שחיטה עד שעת זריקה כמאן נימא רבנן היא ולא רבי נתן אפילו תימא רבי נתן גברא דחזי לאכילה בעינן מאן תנא להא דתנו רבנן שחטו בטהרה ואחר כך נטמאו הבעלים יזרק הדם בטהרה ואל יאכל בשר בטומאה כמאן אמר רבי (אליעזר) במחלוקת שנויה ורבי נתן היא ורבי יוחנן אמר אפילו תימא רבנן היא הכא במאי עסקינן בציבור דאפילו בטומאה נמי עבדי אי בציבור אמאי אין הבשר נאכל בטומאה גזירה שמא יטמאו הבעלים לאחר זריקה ויאמרו אשתקד לא נטמאנו ואכלנו השתא נמי ניכול ולא ידעי דאשתקד כי איזדריק דם בעלים טמאים הוו השתא בעלים טהורין הוו

ואיבעית

תורה אור

אפי' נשרפו או אבדו שיריה קאמר אם הקטיר קומצה כשירה : **מתני׳ נטמא בשר וחלב קיים אין זורק את הדם** · אפי' לר' אליעזר דעיקר פסח לאכילת אדם קאתי : **ובמוקדשין אינו כן** · אפילו לר' יהושע שאפילו נטמא בשר וחלב קיים זורק את הדם דהא תרתי איכא מתיר ושיריים שהדם מתיר אימורין למזבח : **גמ׳ הורצה** · ופטור מלעשות פסח שני : **לא מעכבא** · כפרה בדיעבד : **אוכלין** · חולה וזקן : **רב** · דאית ליה אכילת פסחים לא מעכבא דאמר כר' נתן : **יוצאין בפסח אחד** · ואע"פ שאין בו כזית לכל אחד אלמא אכילה לא מעכבא: **דאי מימשכי הני** · מה שיש בהן יותר מכזית לכל אחד חזי להני הנשארים : **ואי מימשכי הני כו'** · אישתכח דחזי לכולהו דהי מינייהו מפקת הלכך אע"ג דלא אימשיך חד מינייהו פטורין אבל ניטמא לא חזי אפילו לחד: **נימנו עליו** · עד שהיה כזית לכל אחד : **ומאי דוחקיה דרב**. לאוקמא למתני' כר' נתן דלא מעכבא ולמימרא דמתני' לכתחלה קאמר הא אם זרק הורצה : **נוקמה כרבנן** · ונימא דמתני' אפי' בדיעבד פסול: **פסח עצמו כשר**. קס"ד לזרוק דמו ולהקטיר חלבו אבל לאכילה לא וקתני ואדם יוצא בו ידי חובתו : **אין מחשבת אוכלין** · חולה וזקן בזריקת דם דאיש לפי אכלו גבי שחיטה כתיב : **חלים** · בריא : **גברא דחזי לאכילה בעי'**.דכי כתיב איש לפי אכלו אגברא כתיב דליהוי גברא בר אכילה אבל פסח לא איכפת לן אי לא חזי: **יזרק בטהרה** · בכהנים וכלי שרת טהורין : **ור' נתן היא** · דאמר אכילה לא מעכבא ולא בעי ר' נתן גברא דחזי לאכילה ומתניתא קמייתא מוקי ר' אליעזר כרבנן: **הכא במאי עסקינן בציבור** · שנטמאו רוב ציבור בין שחיטה לזריקה כגון שמת הנשיא ונטמאו הילכך גברי דחזו לאכילה ניהו: **גזירה שמא** · לשנה אחרת יטמאו ציבור אחר זריקה : **ויאמרו אשתקד** · מי לא היינו טמאין בשעת אכילה ואכלנו ואע"פ ששחיטתו בטהרה השתא נמי אע"פ ששחיטתו וזריקתו בטהרה ניכול בשר בטומאה ולא ידעי דאשתקד בעידנא דהוי זריקת דם טמאין הוו והוה ליה פסח הבא בטומאה :

ואיבעית

דוכתי ואומר ר"י דהכא לא שייך למימר הכי דלא קתני בברייתא לא בציבור ולא ביחיד : **כי** מודה בנטמא · משום דלין מרלה : **ולעכב** לא והתניא במכסת נפשות · תימה לר"י והא קרא בשחיטה כתיב ומהתם נפקא דמחשבת אוכלין פסלה בשחיטה אבל בזריקה אמרן לעיל דאין מחשבת אוכלין בזריקה והיכי פריך משחיטה אזריקה ואומר ר"י דווקא מחשבת אוכלין ליתא בזריקה אלא בשחיטה אבל כשאין בו אוכלין לגמרי אף בשעת זריקה סברא היא לפסול שהיא עיקר עבודה כיון דבשעת שחיטה הקפיד הכתוב אפילו אמחשבה : **שאני** התם דאי מימשכי הני כו'. תימה לרשב"א והא בשעת זריקה אינם יכולים לימשך ונמצא דהשתא לא חזי לאכילה וי"ל דדילמא ר' נתן סבר כר"ש דתנן לקמן בפרק האשה (דף פט·) נמנין ומושכין ידיהם עד שיזרק הדם אי נמי כשמתו מקצתן או שמתו חזי להני : **ולרבי** נתן איש לפי אכלו למה לי דבעינן גברא דחזי לאכילה · וא"ת לרבנן נמי ליבעי הכי לעיל כי פריך ולעכב לא לימא כי אתא קרא לעכב היינו דבעינן גברא חזי לאכילה אבל בשר לא ולאו פירכא היא דרבנן בעו בשר חזי לאכילה כדתניא לעיל אחרונים שאין להם כזית אינם אוכלין וחייבין לעשות פסח שני והא נמי לא תיקשי אמאי לא משני לר' נתן איש לפי אכלו למצוה כדבעי למימר לעיל משום דלא אשכחן תנא דלא מקיש אוכלין למנויין אלא זקני דרום לאודייהו בפרק שני לזבחים (דף כג·) ולאו דמוקי מתני' כר' נתן נ"ל דיוצאין בפסח אחד דקאמר היינו דוקא דיעבד : **לימא** ר' נתן היא כו' · תימה לר"י והיכי מיתוקמא כר' נתן והא ר' נתן ורבנן לא פליגי אלא בבשר אבל בגברא לכ"ע בעינן גברא דחזי לאכילה ועוד א"כ אפילו שחטו שלא לאוכליו נמי ואמאי נקט שחטו לאוכליו ועוד היכי פסיק אדעתיה למימר השתא דיש מחשבת אוכלין בזריקה הא פשוט בכולי גמרא דאין מחשבת אוכלין בזריקה כדמוכח בזבחים (דף ד·) ובתמיד נשחט לעיל (דס"ח·)*וגם הבאתי ונראה לר"י דה"פ זורק דמו שלא לאוכליו לא שנזרק שלא לשם אוכליו אלא שבשעת זריקה היו הבעלים חולים והשתא קאמר כמאן כר' נתן דמשמע ליה כיון דר' נתן מיקל כולי האי ולא בעי שיהא בשר ראוי לאכילה ה"נ לא חיים אם אין בעלים ראויין בשעת זריקה אבל רבנן דמחמרי ובעו שיהא בשר ראוי לאכילה ה"ה דבעו שיהו הבעלים ראויים לאכילה בשעת זריקה וה"נ סבר ר' אליעזר בסמוך דלא בעי ר' נתן גברא חזי אלא בשחיטה דווקא :

כזיר

ק"פ הלכה כ :
מה ג מיי' פ"א מהלכות פסולי המוקדשין הלכה לד :
מו ד מיי' פ"ב מהלכות ק"פ הלכה יד :
מז ה מיי' פ"ד מהלכות קרבן פסח הלכה כ:
מח ו ז מיי' פ"ב מהל' ק"פ הלכה ו :
מט ח שם הלכה ז :
נ ט י מיי' פ"ו מהלכות ק"פ הלכה ט :

◆

רבינו חננאל

הא לכתחלה הא דיעבד רואה אני דברי ר' אליעזר דיעבד כיון שיש דם אע"פ שאין בשר כיפר אבל זה שאומר ר' אליעזר אפי' לכתחלה יזרוק הדם אע"פ שאין בשר אין אני רואה דבריו בזה אלא דברי ר' יהושע אני רואה בזה שלכתחלה לא יזרוק אלא אם יש בשר טהור ראוי לאכילה : איני והא מדקתני ומודה ר' יהושע שאם זרק הורצה כלומר בדיעבד אפי' ר' יהושע מודה ומה הוצרך ר' יוסי לומר רואה אני דברי ר' אליעזר בדיעבד והוא דברי הכל הוא אמרינן מודה בדיעבד בנטמא בלבד אבל באבוד ושרוף פליג ר' יהושע דאפילו דיעבד לא הורצה ואאבוד ושרוף אמר ר' יוסי רואה אני דברי ר' אליעזר דאיעבד הורצה וכר' אליעזר ולכתחלה לא יעשה כר' יהושע : **אית** לן למימר כיון דסוגיא דשמעתין ס"ד דציץ מרצה על אכילות אמאי תני הני חמשה דברים דתנינן במתני' אין נאכלין אית לן למימר הא דאמרי' דציץ מרצה על אכילת לאו להתירן להאכל בטומאה הוא דתני אלא לדברים אחרים כגון הא דתנינן במנחות נטמאת אחת מן החלות או אחת מן הסדרים ר' יהודה אומר שניהם ישרפו וחכ"א הטמא בטומאתו והטהו' יאכל ואמר רב פפא עלה בציץ מרצה על אכילות פליגי רבנןסברי כיון דאלו נאכל והציץ מרצה עליהן כטהורין חשבינן להו הלכך אותם שלא נטמאו אינן נפסלין בטומאת אלא הטהורין נאכלין והטמאין נשרפין . וסוגיא דשמעתא נמי אהאי אורחא אית לן לאוקמה: **נטמא** בשר וחלב קיים אינו זורק את הדם נטמא חלב כו' אמר רב אם זרק הורצה ואע"ג שהבשר טמא אכילת פסחים לא מעכבא איני והכתיב איש לפי אכלו למצוה אבל לעכב לא והתניא במכסת מלמד כו' אמר רב דאמר כר' נתן דסבר כל ישראל יוצאין בפסח אחד וכי כל ישראל אוכלין מפסח אחד אלא ש"מ אכילת פסחים לא מעכבא ודחי' להא ודילמא שאני התם דאי ממשכי הני חזי להני ואי ממשכי הני חזי להני אלא הא ר' נתן דתניא נמנו עליו וחזרו ונמנו עליו ראשונים שיש להם כזית(חייבין לעשו' פסח)

שמות יב
שם
שם

[זבחים ק:]
לעיל סא. ע"ש
זבחים כג. ע"ש
[לעיל סא. וש"נ]
[לעיל סט:]
קידושין מא: מב: וגם אי' ר' יונתן]
[צ"ל תקן]
[עי' תוס' לעיל סא. ד"ה שחטו]
[לעיל סא:]
[צ"ל אליעזר]
[ג"ל שמתו לחולין]